

ת"פ 4017/01/20 - מדינת ישראל נגד באסם נאסר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ת"פ 4017-01-20 מדינת ישראל נ' נאסר

בפני כבוד השופט עמי קובו
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

באסם נאסר

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד איריס פיקר

ב"כ הנאשם: עו"ד רומח שביט

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום בעבירות כדלקמן:

אישום ראשון:

א. **לקיחת שוחד**, לפי סעיף 290 בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

אישום שני:

ב. **מרמה והפרת אמונים בצוותא**, לפי סעיף 284 וסעיף 29 בחוק.

ג. **סיוע לקבלת דבר במרמה**, לפי סעיף 415 רישא וסעיף 32 בחוק.

אישומים שלישי עד חמישי:

ד. **מרמה והפרת אמונים**, לפי סעיף 284 בחוק.

2. על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, **הנאשם כיהן כמהנדס העיר טירה החל משנת 2003 ובתקופה הרלוונטית לכתב האישום**. במסגרת חוזה העסקתו מיום 18.10.12 התחייב הנאשם לשמור על

סודיות של מידע שנחשף בפניו במסגרת עבודתו ולהודיע ללא דיחוי בכל נושא שיש לו לגביו עניין אישי או העלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו. **בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, מכוח היותו מהנדס העיר, הנאשם שימש גם כמהנדס הוועדה המקומית לתכנון ובנייה בטירה (להלן: "הוועדה המקומית").** בנוסף **מתוקף תפקידו שימש ביחד עם ראש הרשות המקומית, כרשות הרישוי המקומית והמליץ בפני הוועדה המקומית על אישור או דחיית בקשות** לעניין מתן היתר לפי סעיף 145 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק בתכנון והבנייה").

על פי האישום הראשון, ביום 12.1.17 הוצא למפעל אמדאו לאספלט (להלן: "המפעל") המצוי בשטחי העיר טירה, היתר זמני לשימוש חורג למשך 3 שנים מטעם עיריית טירה. ההיתר נחתם על ידי הנאשם, ראש עיריית טירה והוועדה המקומית (להלן: "היתר שימוש חורג"). במועד הרלוונטי שימש אבי וולף (להלן: "אבי") כפרויקטור במפעל האחראי על התנהלות המפעל מול הרשויות ובין היתר על קבלת היתרים, אישורים ורישיונות למפעל מטעם עיריית טירה. אבי פעל מול הנאשם וגורמים נוספים בעיריית טירה באשר להיתרים של המפעל ובין אבי לנאשם התפתחה היכרות אישית. הנאשם היה מודע לתפקידו של אבי במפעל וכן עסק במסגרת תפקידו בעירייה בהיתר השימוש החורג שניתן למפעל. **ביום 2.2.17 הנאשם ואבי נפגשו במסעדה בתל אביב, ובמעמד הפגישה הנאשם ביקש מאבי "הלוואה" סך של ₪ 2,000 ואבי העביר את מלוא סכום הכסף המבוקש, וזאת כדי להטות את הנאשם למשוא פנים. הכספים שניתנו מעולם לא הושבו לאבי והוא אף לא ביקשם בחזרה. ביום 8.5.17 הגיע הנאשם למשרד עורכי דינו של אבי וסייע להם להתכונן לדיון בערר שהוגש על החלטת העירייה למתן היתר השימוש החורג. בתום הפגישה, הנאשם פנה לאבי וביקש ממנו "הלוואה" נוספת ובתגובה אבי הציע לנאשם סכום של ₪ 2,000 והעבירם לנאשם באותו המועד, וזאת כדי להטות את הנאשם למשוא פנים. הכספים האמורים מעולם לא הושבו לאבי והוא אף לא ביקשם בחזרה. במהלך שנת 2017 עובר ליום 8.5.17 במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, ביקש הנאשם מאבי הלוואה בסכום של ₪ 100,000. אבי ביקש להתייעץ על הנושא עם שותפיו במפעל ובחלוף זמן מסוים, השיב לנאשם בשלילה על בקשתו. במהלך כל התקופה האמורה, הנאשם המשיך בעבודתו מול המפעל מבלי שדווח על הקשר עם אבי או על העברות הכספים לגורם כלשהו בעירייה.**

על פי האישום השני, מג'די אגבריה (להלן: "מג'די") הוא בעליה של חברת "תא-מג", חברת בנייה קבלנית העוסקת בבניית גני ילדים בעיר טירה החל משנת 2013. בחוזה שבין מג'די לבין עיריית טירה, סוכם שמג'די יקבל מהעירייה תשלום בעבור פרויקט הגנים על בסיס כתבי כמויות, שהמציא מג'די עם זכייתו במכרז בניית פרויקט הגנים. לצורך קבלת תשלום מהעירייה בעבור עבודתו, נזקק מג'די לאישור מטעם העירייה. במהלך התקופה הרלוונטית, הנאשם היה מודע לעבודתו של מג'די בפרויקט הגנים ועסק בעצמו בפרויקט הגנים במסגרת תפקידו בעירייה, לרבות באישור התשלומים למג'די בעבור עבודתו. בין מג'די לנאשם התפתח קשר חברי. **במועד שאינו ידוע למאשימה, הנאשם ביקש ממג'די כ-2,000 ₪ ומג'די העביר לנאשם את הסכום המבוקש וזאת כדי להטות את הנאשם למשוא פנים. במהלך התקופה הרלוונטית לאישום, המשיך הנאשם לעסוק בעניינו של מג'די, ליווה באופן אישי את הבנייה של מג'די בגנים והמליץ לגורמי העירייה לאשר למג'די תשלום בסך של ₪ 435,000 לצורך המשך עבודתו, בהתאם לבקשתו של מג'די ובהתאם למחירי העבודה המוסכמים. הנאשם עשה כן מבלי שדווח למי מגורמי העירייה על הקשר החברי עם מג'די או על העברת הכספים.**

במהלך חודש ינואר 17' ניגשה חברת "תא-מג" שבבעלות מג'די למכרז להקמת אולם ספורט בעיר קריית אונו (להלן: "המכרז"). המכרז הוצא על ידי החברה לפיתוח קריית אונו בע"מ (להלן: "החברה לפיתוח") ובין תנאי הסף לעמידה במכרז נדרשו החברות להראות ניסיון מוכח כקבלן ראשי בהקמת מרכז ספורט אחד לפחות ונתוני בנייה נוספים. חברת "תא-מג" מעולם לא הקימה אולם ספורט. אף על פי כן, במטרה לזכות במכרז, הגיש מג'די לחברה לפיתוח שורת מסמכים שקריים המעידים בכזב שהחברה הקימה אולם ספורט בטירה ובכללם מסמך שכותרתו "הסכם" בין עיריית טירה לבין חברת "תא-מג", מסמך החברה שמפרט את רשימת העבודות הציבוריות שביצעה החברה וביניהן אולם ספורט בטירה ולצד שמו של הפרויקט נרשם שמו של הנאשם ופרטיו כאיש קשר הקשור לפרויקט, מכתב

המלצה הנחזה להיות חתום בחתימתו של הנאשם ובו אישור שהחברה ביצעה עבודה של אולם ספורט ואת התשלום עבור העבודה, חשבונית המציגה מצג שווא ובו לכאורה ביצעה את העבודות להקמת אולם הספורט ואת התמורה ומסמך נחזה להיות נושא חתימתו וחתימתו של הנאשם ומסמך שכותרתו "צו התחלת עבודה לביצוע עבודות הקמת אולם ספורט".

מתוך הסתמכות החברה לפיתוח על המסמכים המזויפים שהצביעו על עמידת חברת "תא-מג" בתנאי הסף, והצהרת החברה שגובתה בתצהיר על עמידה בתנאי הסף, זכתה במכרז להקמת אולם ספורט בקרית אונו. שווי העבודה נאמד בסכום של 16,676,888 ₪. ביום 2.2.18 לאחר שעלה חשד לאי סדרים במכרז, באשר לעמידה בתנאי הסף מצד חברת תא-מג", הוציאה החברה לפיתוח מכתב לחברה בדרישה להפסקת עבודתה. במסגרת בדיקותיה של החברה לפיתוח את עמידת חברת "תא-מג" בתנאי הסף, מנכ"ל החברה, דרור צבן, יצר קשר עם הנאשם אשר נרשם כאיש קשר בנוגע לפרויקט הקמת אולם הספורט בטירה על ידי חברת "תא-מג". במסגרת שיחתם, ובעוד המנכ"ל דרור מודע לתפקידו הציבורי של הנאשם, הנאשם אישר בכזב בפני המנכ"ל דרור כי חברת "תא-מג" הקימה אולם ספורט בטירה. מיד בסמוך לכך הועבר לחברה הכלכלית מסמך שקרי שכותרתו "טופס 4 (תקנה 5)" המציג מצג שווא לפיו חברת "תא-מג" סיימה את פרויקט הקמת אולם הספורט בעיר טירה וכי ניתנו לה אישורים למתן שירותי חשמל, מים וטלפון ביום 15.6.17. בעקבות השיחה ופגישת ההמשך שניהל המנכ"ל דרור עם מג'די, בה מג'די פירט בכזב את ניסיונו בהקמת אולם ספורט בעיר טירה, נחה דעתו של המנכ"ל דרור, ולחברת "תא-מג" ניתנה הרשות להמשיך בעבודתה במסגרת המכרז וחברת "תא-מג" המשיכה לעבוד בקרית אונו עד לפתיחת החקירה כנגד הנאשם. הנאשם סייע למג'די לקבל דבר במרמה, מבלי שהוא מודע לנסיבות המחמירות של המעשה שעשה מג'די.

על פי האישום השלישי, בין הנאשם לבין יוסי מיכאלי (להלן: "יוסי") שהוא יזם ואיש עסקים העוסק בתיווך עסקאות תמורת תשלום, קיימת היכרות מוקדמת. אביגדור קלנר (להלן: "קלנר") פנה ליוסי שאותו הוא מכיר בכובעו כמתווך עסקאות, במטרה שסייע לו לאתר שטח מתאים להקמת מפעל תעשייה עליו. ביום 2.6.17 לאחר שהנאשם ביקש מיוסי "הלואאה" בסך של 1,000 אירו, השאיר לו יוסי מעטפה עם הסכום האמור בצ'יינג' והנאשם נטל לידינו את המעטפה עם הכסף. עד לחודש מאי 18' הכספים לא הוחזרו ליוסי. ימים ספורים לאחר מכן, בין המועדים 30.6.17 ליום 3.7.17 יוסי ניסה לתווך בין הנאשם לבין קלנר ולמי מטעמו ופנה לנאשם בבקשה לסיוע באיתור שטח בטירה, לצורך הקמת המפעל של קלנר. הנאשם עשה כן ונפגש עם קלנר מתוך מודעות לכך שליוסי יש אינטרס כלכלי שהעסקה תתבצע וללא שדווח על היכרותו עם יוסי, או על העברת הכספים אליו מטעמו לגורם כלשהו בעירייה. ביום 30.6.17 במהלך שיחה טלפונית בין הנאשם, יוסי ומי מטעמו של קלנר, אמר הנאשם ליוסי כי הוא יכול לתת להם שטח של 40 דונם באזור התעשייה לצורך הקמת המפעל ובתמורה הבטיח יוסי לנאשם תמורה כספית. בסמוך לאחר מכן, ביום 3.7.17 יוסי התקשר לנאשם בצאתו מהוועדה המחוזית לתכנון ובנייה (להלן: "הוועדה המחוזית") ולשאלת יוסי, סיפר לו הנאשם כי הוא בדיוק יצא מהוועדה המחוזית. בשלב זה ביקש יוסי מהנאשם לקבל מידע בהקשר לנכסי נדל"ן בטירה והנאשם השיב, בניגוד לדין, כי "יש הרבה מה לעשות שם". מיד בהמשך, הבטיח יוסי לנאשם טובת הנאה בעבור מעשיו. השיחה בין השניים התקיימה חרף מודעותם שמדובר בשימוש במידע פנימי שהשיג הנאשם במסגרת תפקידו וחרף ניגוד העניינים בו מצוי הנאשם.

על פי האישום הרביעי, בין הנאשם לאאוס סמארה (להלן: "אאוס"), איש עסקים בעיר טירה אשר בבעלות משפחתו שטח בעיר טירה (להלן: "השטח"), קיימת היכרות מוקדמת. ביום 2.7.17 הנאשם ואאוס שוחחו בטלפון על השטח כששניהם מודעים לכך שהנאשם עוסק מכוח תפקידו בעירייה ובוועדה המקומית בנושא ההיתרים לשטח. במהלך השיחות הטלפוניות ביניהם אאוס ציין בפני הנאשם שהוא זקוק לאישור עבור מים וחשמל בשטח וכן להקמת סככה בשטח. בתגובה אמר הנאשם שהוא יפנה למהנדס המטפל בבקשתו של אאוס כדי לסייע לו ובהמשך אף שוחח עם המהנדס בטלפון, שעדכן את הנאשם שהגיש כבר את הבקשה. בסופו של יום בקשתו של אאוס לא אושרה. במסגרת

שיחות הטלפון בין הנאשם לאאוס, **אאוס שאל את הנאשם אם הוא "צריך משהו" והנאשם השיב לו שהוא לחוץ כלכלית וביקש הלוואה בסך של 3,000 ₪. בתגובה אאוס הזמין את הנאשם לביתו. הנאשם עשה כן, בעודו אמון במסגרת תפקידו על הוצאת ההיתר המבוקש, מבלי שדיווח למי מהגורמים בעירייה על בקשת הכספים או על הקשר עם אאוס.**

על פי האישום החמישי, בין הנאשם לבין סאלמה עיראקי (להלן: "סאלמה") איש עסקים המתגורר בטירה ובבעלות משפחתו שטח בטירה ובו רפת, קיימת היכרות מוקדמת. סאלמה פעל למען השגת היתר להקמת תחנת הסגר לצאן ובקר על גבי השטח (להלן: "תחנת הסגר"). לצורך קבלת היתר ממשרד החקלאות, סאלמה היה זקוק לאישור מטעם הוועדה המקומית להקמת תחנת הסגר בשטח. ביום 2.7.17 הנאשם וסאלמה שוחחו בטלפון על הפקדת תכנית המתאר של אזור התעשייה המיועד של טירה שהייתה אמורה להתקיים למחרת בוועדה המחוזית לתכנון ובנייה. במהלך השיחה ביניהם שוחחו על עניינים הקשורים להפקדת התוכנית וסאלמה הבטיח לנאשם **שייתן לו מתנה מסודרת**. ביום 27.7.17 ובהמשך לדרישות משרד החקלאות לצורך הוצאת היתר לתחנת הסגר, פנה סאלמה לנאשם בבקשה שיכין לו מסמך ובו כתוב שאין לוועדה המקומית בטירה התנגדות להקמת תחנת הסגר ובתגובה הנאשם הזמין את סאלמה אליו. ביום 30.7.17 **הנאשם וסאלמה שוחחו ביניהם ובמהלך השיחה סיפר הנאשם לסאלמה שהוא גורש מהבנק באותו היום ובתגובה סאלמה שאל אותו לכמה כסף הוא זקוק והנאשם השיב שבין 2,000 ל-4,000 ₪. בתגובה סאלמה הזמין את הנאשם לביתו. ביום 25.10.17 הנאשם או מי מטעמו הנפיק לסאלמה מסמך בחתימתו ובו צוין כי לוועדה המקומית אין התנגדות להמרת הרפת למקום הסגר וכי היא אינה מתנגדת להרחבת שטחי הבינוי במקום בכפוף להיתר ובהתאם לזכויות הבנייה המותרות לצורך הפעלת תחנת הסגר. סאלמה הגיש את המסמך למשרד החקלאות במסגרת בקשתו לקבלת היתר להקמת תחנת ההסגר. הנאשם פעל כך בעודו אמון במסגרת תפקידו על הוצאת ההיתר המבוקש ומבלי שדיווח לכל גורם בעירייה על בקשת הכספים או על הקשר עם סאלמה.**

3. **הצדדים הגיעו להסדר טיעון**, לפיו הנאשם הודה והורשע בכתב האישום והופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן. במסגרת ההסדר, **הוסכם שהמאשימה תטען לעונש ראוי של 12 חודשי מאסר בפועל וההגנה חופשיה בטיעוניה**. עוד הוסכם שהצדדים יעטרו במשותף לקנס בסך 20,000 ₪ ומאסר על תנאי.

תסקיר שירות המבחן

4. על פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם בן 56 נשוי ואב לשלישיית בנות, כיום בנות 18. לאורך השנים עבד כמהנדס העיר טירה וכיום אינו עובד. הנאשם סיים 12 שנות לימוד ובגיל 20 עבר להתגורר באיטליה שם למד לתואר ראשון ולתואר שני בתחום האדריכלות. בגיל 33 שב לישראל והקים משרד אדריכלות. בגיל 39 מונה למהנדס העיר. בגיל 53 ובעקבות מעורבותו בעבירה סיים את תפקידו בעירייה, ומאז מתקשה להשתלב בעבודה בתחום מקצועו והוא מקבל סיוע כלכלי ממשפחתו המורחבת. בנוסף סובל מקשיים בריאותיים שונים בגינם נמצא במעקב רפואי וכיום מצבו מאוזן. הנאשם תיאר קשר קרוב ותומך עם בני משפחתו והם מהווים עבורו מקור לתמיכה רגשית וכלכלית. **הנאשם נעדר עבר פלילי, תיאר כי ברקע לעבירות היוותו נתון בקשיים כלכליים בעקבות בניית בית מגורים חדש שאליו עבר עם בני משפחתו**. באותה העת לדבריו תשלום משכורתו התעכב. במסגרת תפקידו כמהנדס העיר ועבודה משותפת עם המעורבים הנוספים בפרשה, פנה אליהם בבקשה להלוואות כספיות ולדבריו עשה כן כדי לכסות את הוצאותיו. **הנאשם נטה לצמצם את אחריותו ולטשטש את חומרת מעורבותו בעבירות, לצד זאת תיאר תחושות צער ואשמה בגין התנהלותו וכי הוא ער לחומרת מעשיו והתנהגותו הבעייתית בעבירות**. לדבריו באותה עת לא היה ער להשלכות הפליליות של מעשיו וכי מדובר באירועים חריגים אשר אינם מאפיינים את דפוסי התנהלותו בדרך כלל. תיאר את הקושי הנובע מהמחירים האישיים והכלכליים מהסתבכותו ואת חששותיו מתוצאות ההליך המשפטי.

בסיכום התרשם שירות המבחן מהנאשם כמי שלאורך חייו גילה כוחות ויכולות אישיות ותעסוקתיות, התקדם מקצועית

וצבר הכרה ומעמד. התנהל לאורך השנים כמי שמודע למעמדו ופעל לקידום מטרותיו האישיות. להערכת שירות המבחן בבסיס ביצוע העבירות עומדים דפוסיו לרבות צרכי שליטה מוגברים והיעדר שיקול דעת באשר לחומרת מעשיו ולבעייתיות הכרוכה בהתנהגותו. עם זאת, שירות המבחן התרשם שההליך המשפטי והשלכותיו על חייו ועל בני משפחתו, סייעו לו להבין את חומרת מעשיו וכיום הוא מודע לבעייתיות שבהתנהגותו ומביע חרטה על מעשיו. **שירות המבחן סבר שהנאשם יוכל להפיק תועלת מהשתלבות בטיפול בו יוכל להעמיק במעשיו הנושאים אופי מרמתי ולרכוש כלים להתמודדות מקדמת במצבי דחק, אולם הנאשם הסתייג מהצעה זו ולכן לא נוצר פתח לטיפול.** כגורמי סיכון להישנות ביצוע עבירות שירות המבחן מנה את חומרת מעשיו, קשייו באותה עת להפעיל שיקול דעת בפרט לאור תפקידו, צמצום וטשטוש חומרת מעורבותו בעבירות, השלכת אחריות על גורמים חיצוניים וקושי בהתבוננות בדפוסיו ובהתנהלותו שהובילו לעבירות. כגורמי סיכוי לשיקום מנה שירות המבחן את תפקודו התקין והחרטה שמבטא על מעשיו וההערכה כי ההליכים המשפטיים מהווים גורם מרתיע עבורו. שירות המבחן העריך שפחת הסיכון להישנות ביצוע עבירות. **שירות המבחן נמנע מהלצה שיקומית והמליץ להטיל עליו עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות נוכח התרשמותם כי ההליך המשפטי גרם לטלטלה בכל מישורי חייו, העובדה שאינו ממונה עוד לתפקיד ציבורי והפחתת הסיכון במצבו.**

טיעוני הצדדים

5. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד איריס פיקר, העבירות בוצעו בשנת 2017, ומדובר בארבעה מקרים שונים שבהם ביצע הנאשם עבירות של מרמה והפרת אמונים ומקרה אחד של שוחד ושל קבלת דבר במרמה. הערכים המוגנים שנפגעו בעבירת השוחד הם טוהר המידות של משרתי ציבור, הפעילות התקינה של השירות הציבורי ואמון הציבור במערכת השלטונית. בעבירת הפרת אמונים, הערכים המוגנים הם אמון הציבור בעובדי הציבור, טוהר מידות והאינטרס הציבורי עליו מופקדים עובדי הציבור. עבירות אלה בכלל ובשלטון המקומי בפרט גורמות לדמורליזציה ולאובדן אמון הציבור בשלטון המקומי, בשל עובדי ציבור בכירים המבצעים עבירות של הפרת אמונים תוך מילוי תפקידם, כאשר כלל הציבור נפגע. מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא בינונית. מעשי הנאשם פגעו בתקינות הפעולה של השירות הציבורי והוא חרג בבירור מטוהר המידות הנדרש מעובד ציבור. לא מדובר במעידה חד פעמית, אלא בביצוע 6 עבירות, כל זאת למען קידום אינטרסים אישיים - בצע כסף. הנאשם חטא והחטיא אחרים. אף שמדובר במקרים שונים, עותרת המאשימה לקבוע שמדובר באירוע אחד, ולקבוע מתחם עונש הולם אחד הנע בין שנה ל-3 שנות מאסר בפועל.

מתסקיר שירות המבחן עולה שהנאשם מצמצם מאחריותו ומטשטש ממידת מעורבותו וכי לא היה ער לחומרת מעשיו. אין הגיון בטענה זו שכן מדובר באדם משכיל, רב תארים, שהתקדם בתחום עיסוקו, אך דפוס התנהגותו העולים בתסקיר, מעוררים קושי. שירות המבחן התרשם מהיעדר שיקול דעת באשר לבעייתיות בהתנהגותו, השלכת אחריות על גורמים חיצוניים ומעבר לכך הנאשם סרב לקבל טיפול. אף שאינו בריא, מצבו הרפואי יציב. לנאשם אין עבר פלילי. לטענת המאשימה, עובדי ציבור בעלי עמדה וכוח הם תמיד אנשים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי, שאלמלא כן לא היו יכולים להיבחר לתפקידם. אין מקום לתת משקל לחשש של הנאשם מריצוי עונש מאסר, שכן זו השלכה טבעית של כל אדם העומד לדין בגין עבירות שפגעו בציבור. המאשימה עתרה להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל של 12 חודשים ובהתאם להסכמת הצדדים, קנס בסך 20,000 ₪ ומאסר על תנאי.

6. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד רומח שביט, במהלך שנת 2019 הנאשם קיבל הודעת יידוע בדבר אפשרות שיוגש כתב אישום נגדו, ולאחר קיום השימוע הוגש כתב אישום בו הנאשם הודה ויש לזקוף לזכותו של הנאשם את הודאתו ואת לקיחת האחריות. הנאשם היה הראשון מבין כל המעורבים בתיק שנטל אחריות. הודאתו הובילה להסדרים עם חלק מהנאשמים האחרים בפרשה. יוסי מיכאלי המופיע באישום השלישי נדון בהסכמת המאשימה לעונש של מאסר על תנאי וקנס (ת"פ 44965-01-20). אאוס סמארה המופיע באישום הרביעי נדון בהסכמת המאשימה למאסר על תנאי וקנס (ת"פ 37660-01-20). סלאמה עיראקי המופיע באישום החמישי נדון בהסכמת המאשימה למאסר על תנאי וקנס

(ת"פ 20-01-21583). בעניינו של אבי וולף המופיע באישום 1 טרם הוגש כתב אישום ובעניינו של מג'די אגבריה המופיע באישום השני הוגש כתב אישום והתיק טרם החל להתנהל. כל כתבי האישום בעניינם של האחרים הוגשו בבית משפט השלום. כמפורט לעיל, בעניינם של 3 מעורבים, המאשימה הסכימה לעונשי מאסר על תנאי הקנס. לפי כ-7 שנים הורשע ראש עיריית טירה בעבירות שוחד והפרת אמונים. הנאשם היה זה שהתלונן נגד ראש העיריה והביא לידיעת המשטרה את הפרטים הרלוונטיים. זו דוגמה לאופן התנהלותו של הנאשם שכל חייו היה איש חוק ואדם נורמטיבי.

העבירות בוצעו בשנת 2017. מדובר על שוחד בסך 4,000 ₪, הפרת אמונים בסך כולל של 6,000 ₪ ודיבור בעלמא בדבר 6,000 ₪ נוספים. הכסף הממשי הוא בסך 10,000 ₪ שקיבל הנאשם לכיסו. באישום הראשון מדובר במפעל שהיה מצוי על אדמה חקלאית במשך 10 שנים ולכן נדרש אותו היתר לשימוש חריג. ההחלטה עצמה להמשיך ולתת את האישור החריג הייתה במסגרת ישיבה של 13 חברי הוועדה, ביניהם ראש העירייה. האישור הזה ניתן במשך 10 שנים מעת לעת בלי שהנאשם קיבל אגורה לכיסו. המצוקה הכלכלית של הנאשם באותה עת, הביאה אותו לקבל "הלוואה" ממר וולף בסך של 4,000 ₪, ובסבירות גבוהה ההיתר היה ניתן בכל מקרה. לגבי האישום השני, הנאשם קיבל ממר אגבריה סך של 2,000 ₪. הנאשם היה גורם ממליץ ולא גורם מאשר. יש לתת את הדעת לזמן שחלף בין מתן ההלוואה לבין מועד הסיוע, מדובר על 4 שנים. באישום השלישי, סך של 4,000 ₪ וגם באישום זה פעילותו של הנאשם הייתה מינורית ביותר. כל שנעשה זה פגישה אחת עם מר קלנר. באישום הרביעי מדובר בחבר ילדות של הנאשם, הייתה שיחת טלפון אך הכסף לא ניתן. באישום החמישי, גם מדובר בחבר ילדות של הנאשם שידע על מצבו הכלכלי והכסף לא ניתן. מדובר בפגיעה נמוכה בערכים המוגנים. כשבוחנים את הערך המגן מול סכומי הכסף הנמוכים, וסוג הפעולות שבהן הנאשם נקט, עולה רף נמוך של פגיעה.

הנאשם בן 56 נשוי ואב ל-3 בנות, שימש כמהנדס העיר טירה במשך כ-15 שנים. הוא איבד את מקור פרנסתו. הנאשם מעד כלכלית בין השנים 2015-2016, ולעיתים מעידה כלכלית נובעת מכך שאדם חי מעבר למידותיו, ומפה נוצר הצורך בכסף והפנייה לקבלת הלוואות. לאור העובדה שמדובר באדם בגילו ובמעמדו של הנאשם, ולאור משך הזמן מאז ביצוע העבירות, על בית המשפט לנקוט בחמלה ולא להשית על הנאשם עונש של מאסר בפועל, אלא להסתפק בעונש של עבודות שירות.

7. הנאשם בכה וביקש שלא להוסיף דברים.

דין - קביעת מתחם העונש ההולם

8. כתב האישום אוחד בחמישה אישומים בגין עבירות שבוצעו במהלך שנת 2017. בין העבירות קיים קשר ענייני הדוק, תוך קירבה של זמן ומקום, ומכאן שיש לראותם כאירוע אחד, כפי שאף הצדדים הסכימו, ולקבוע בגינו מתחם עונש הולם אחד.

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות הם ראשית, טוהר המידות וניקיון כפיהם של משרתי הציבור, שנועד להבטיח כי האנשים שבידם מופקדת הסמכות לפעול בשם הרשות ושחבים חובת נאמנות לציבור, יפעלו ביושר ובהגינות; שנית, פעילותו התקינה של המינהל, שעלולה להשתבש אם עובדי ציבור שנתון להם שיקול דעת ישקלו שיקולים זרים בשל שוחד שניתן להם או יפעלו במרמה והפרת אמונים; ושלישית, כנגזרת מכך, אמון הציבור במערכת השלטונית, שהוא חיוני לקיום חיים דמוקרטיים תקינים ושעלול להיפגע אם השירות הציבורי יתפס בעיני הציבור כמושחת. נפגע העבירה של השחיתות הציבורית הוא הציבור בכללותו, ולעבירה השלכות שליליות רחבות ועמוקות במישור החברתי, המוסרי והכלכלי. בעבירות השונות של "שחיתות שלטונית" קיים גרעין משותף של ניצול לרעה של התפקיד או המעמד הציבורי לשם הפקת טובת הנאה לנאשם, תוך הפרת חובת הנאמנות לציבור, ובכך חומרתן. בית המשפט העליון עמד פעמים רבות על חשיבות הערכים המוגנים והשלכות הפגיעה בערכים אלה על הציבור כולו וכן על הצורך בענישה מחמירה כנגד

עובדי ציבור שחטאו בשחיתות, המתחייבת לא רק בשל חומרת העבירות והשלכותיהן אלא גם בגין הקושי הטבעי בגיליון. בעניין זה ראו: רע"פ 3292/15 לחיאני נ' מדינת ישראל [17.11.15], ע"פ 3927/16 מדינת ישראל נ' בר-זיו [23.2.17], ע"פ 3295/15 מדינת ישראל נ' גפסו [31.3.16] ובע"פ 267/13 מדינת ישראל נ' לוי [23.6.13].

9. על חומרת עבירת לקיחת השוחד ניתן ללמוד מהעונש המרבי הקבוע בצדה העומד על 10 שנות מאסר, לאחר שהחומר מעונש של 7 שנות מאסר (ראו תיקון 103 בחוק העונשין, התש"ע-2010, ס"ח 2225). תיקון זה בחוק העונשין העביר את הסמכות העניינית לדון בעבירת לקיחת השוחד מבית משפט השלום לבית המשפט המחוזי, ובכך ביטא המחוקק את החומרה הרבה שבעבירת לקיחת השוחד. ההחמרה נועדה לבטא את החומרה הנודעת ללקיחת השוחד, שהיא עבירת שחיתות המצויה במדרג החומרה הגבוה ביותר. העונש בגין לקיחת השוחד חמור אף יותר מהעונש בגין מתן שוחד, בשל העובדה שלוקח השוחד הוא עובד ציבור, נאמן הציבור, שאמור במסגרת תפקידו לעשות אך ורק לטובת הציבור, ובלקיחת השוחד מועל בתפקידו ובאמון שניתן בו, תוך פגיעה בציבור (ראו גם מאור אבן חן, **עבירות השוחד**, עמ' 287-289 [2017]).

יפים לעניין זה דברי כב' השופטת ד' ברק-ארז בע"פ 267/13 מדינת ישראל נ' לוי (3.6.13):

"לא ניתן להפריז בחומרתה של תופעת השחיתות השלטונית, שאוכלת בכל פה בתפקודן התקין של הרשויות ומכרסמת בלגיטימיות שלהן. בית משפט זה עמד על חומרתה של התופעה כבר בתחילת דרכו, וככלל אימץ עמדה מחמירה כנגד עובדי ציבור שחטאו בשחיתות... החשיבות הנודעת לענישה קפדנית בתחום זה נובעת לא רק מחומרת העבירות ומנזקיהן, אלא גם מן הקושי הטמון, באופן טבעי, בגיליון... אם כן, נדרשת בתחום זה ענישה משמעותית ומרתיעה אשר תציב מענה ראוי לביצוע של עבירות אלו".

וראו גם דברי כב' השופט א' א' לוי בע"פ 5083/08 בניזרי נ' מדינת ישראל (24.6.09) (פיסקה 40)

"עובדי הציבור מצווים לפעול בניקיון כפיים, בשוויון וללא הפליה, כאשר לנגד עיניהם ניצב עניינו של הציבור בלבד, שהפקיד בידיהם סמכויות רבות ותקציבים נכבדים מתוך הקופה הכללית. ציווי פשוט ויסודי זה נהיר וידוע לכל, וחרף זאת אנו נתקלים פעם אחר פעם במי שמתקשים לכבוש את יצרם, כאשר בסמכויות שניתנו להם הם עושים לביתם או כדי להיטיב עם אלה שביקרום הם חפצים. זאת ועוד, לא רק שאין הם כובשים את יצרם, אלא רואים בתפקידם קרדום לחפור בו למען רווחתם האישית וקידום עניינים שבינם לבין תפקידם הציבורי אין ולא כלום. תופעה זו קשה היא, ומדינה מתוקנת אינה יכולה ואסור לה להשלים עם קיומה".

10. בחינת **מידת הפגיעה בערך המון** מובילה למסקנה כי הפגיעה היא ברף בינוני. הנאשם כיהן כמהנדס העיר טירה ומתוקף תפקידו הבכיר שימש כמהנדס הוועדה המקומית לתכנון ובנייה בטירה ושימש ביחד עם ראש העיר כרשות הרישוי המקומית והמליץ בפני הוועדה המקומית על אישור או דחיית בקשות למתן היתרים. הנאשם הוא מחולל העבירות, והוא שפנה לאנשים שהתנהלו מול הרשות, התערב לטובתם וביקש מהם כספים, מבלי שדיווח על קשריו עמם, לקח שוחד, ביצע מעשי מרמה והפרת אמונים, וסייע לקבלת דבר במרמה. אף שסכום הכסף שקיבל הנאשם בסופו של דבר לכיסו מהמעורבים האחרים בפרשה אינו מהגבוהים, ועומד על סך של כ-10,000 ₪ בלבד (6,000 ₪ באישומים הראשון והשני וכן 1,000 אירו באישום השלישי), אין בכך כדי למעט מחומרת המעשים. בהקשר זה יש לציין כי באישום הראשון, לאחר שהנאשם קיבל לידי מנותן השוחד סך של 4,000 ₪, הנאשם הרהיב עוז וביקש מנותן השוחד סך של 100,000 ₪ אולם הלה דחה את בקשתו. במאמר מוסגר יצוין כי סעיף 294(א) בחוק קובע כי "המבקש או המתנה שוחד, אף שלא נענה, כמוהו כלוקח שוחד". באישומים הרביעי והחמישי הנאשם ביקש 3,000 ₪ וסכום נוסף

שבין 2,000 ₪ ל-4,000 ₪, ובכך ביצע מעשי מרמה והפרת אמונים. ביצוע המעשים באופן שיטתי ולאורך זמן מחמיר את הפגיעה בערכים המוגנים.

יתר על כן, הערך המוגן אינו נבחן רק באספקלריה של סכום הכסף שקיבל הנאשם, עובד הציבור, לכיסו, אלא גם במידת ההטבה שקיבלו האחרים בתמורה, וזו - לכל הפחות באישום השני - הייתה משמעותית - שם בעקבות מעשיו של הנאשם ומידע כוזב שהעביר, חברה זכתה שלא כדין במכרז להקמת אולם ספורט בקריית אונו, ושווי העבודה נאמד בסכום של למעלה מ-16 מיליון ₪. זאת גם אם הנאשם לא היה מודע לכל הנסיבות המחמירות של המעשה שעשה בעל החברה שזכתה שלא כדין במכרז.

11. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, יש לתת את הדעת לכך שהנאשם כיהן כמהנדס העיר טירה, ומתוקף תפקידו שימש כמהנדס הוועדה המקומית לתכנון ובנייה בטירה, וכן שימש הנאשם, ביחד עם ראש העירייה, כרשות הרישוי המקומית והמליץ בפני הוועדה המקומית על אישור או דחיית בקשות למתן היתרים.

באישום הראשון, הנאשם קיים קשר עם נציג מפעל שקיבל היתר לשימוש חורג, ואשר הוגש ערר על החלטת העירייה למתן ההיתר האמור. הנאשם סייע לנציג ולעורכי דינו להיערך לדיון בערר. הוא ביקש וקיבל בשתי הזדמנויות מהנציג סך של 2,000 ₪ בכל פעם כ"הלוואה" שאותה לא התבקש להחזיר ולא החזיר. בהזדמנות נוספת ביקש הנאשם מנציג המפעל סך של 100,000 ₪ כהלוואה, אולם הלה השיב לבקשתו בשלילה.

באישום השני, הנאשם פנה לבעלים של חברה קבלנית אשר עסקה בבניית גני ילדים בטירה וביקש ממנו סך של 2,000 ₪ ובעל החברה העביר לידיו את הסכום. הנאשם המשיך לעסוק בעניינו של בעל החברה, המליץ לגורמי העירייה לאשר לו תשלום עבור עבודתו, מבלי שדיווח על קשריו אלה ועל הכסף שקיבל ממנו. בשלב מאוחר יותר, בעל החברה הגיש מסמכים כוזבים למכרז שהתקיים בקריית אונו, וציין את שמו של הנאשם כאיש קשר לאשר פרויקט שביצע בטירה, על אף שלא ביצע את הפרויקט. כאשר עלו חשדות לאי סדרים במכרז, מנכ"ל החברה לפיתוח קריית אונו יצר קשר עם הנאשם וזה אישר בכזב את דבריו השקריים של בעל החברה, ובהמשך לכך הועבר לחברה הכלכלית בטירה מסמך כוזב המציג מצג שווא שבעל החברה אכן ביצע את הפרויקט בטירה. מתוך הסתמכות על המסמכים המזויפים וההצהרות הכוזבות, זכתה החברה במכרז להקמת אולם הספורט בקריית אונו, כאשר שווי העבודה נאמד בסך של למעלה מ-16 מיליון ₪.

באישום השלישי, הנאשם פנה לאיש עסקים שעוסק בתיווך עסקאות וביקש ממנו "הלוואה" בסך 1,000 אירו, ואיש העסקים מסר לו את הכסף. הכסף לא הוחזר ולאחר מספר ימים איש העסקים ניסה לתווך בין הנאשם לאדם נוסף שחיפש שטח להקמת מפעל. הנאשם נפגש עם מחפש השטח בעת שידע על האינטרסים הכלכליים שברקע ואמר לאיש העסקים כי הוא יוכל לתת לאותו אדם שטח באזור התעשייה של טירה לצורך הקמת מפעל ובתמורה לכך הבטיח איש העסקים לנאשם תמורה כספית. בהמשך ביקש איש העסקים מהנאשם לקבל מידע בהקשר לנכסי נדל"ן בטירה והנאשם השיב לו בניגוד לדין כי "יש הרבה מה לעשות שם". מיד לאחר מכן הבטיח לנאשם טובת הנאה בעבור מעשיו.

באישום הרביעי הנאשם שוחח עם בעל שטח בעיר טירה אשר אמר לנאשם שהוא זקוק לאישורים שונים בקשר לשטחו, והנאשם השיב שיפנה למהנדס העוסק בבקשה ובהמשך אף עשה כן. הבקשה לא אושרה לבסוף ובעל השטח שאל את הנאשם אם זקוק למשהו והנאשם ביקש ממנו הלוואה בסך של 3,000 ₪.

באישום החמישי הנאשם שוחח עם איש עסקים ובעל שטח בטירה שפעל למען השגת היתר להקמת עסק בשטחו. לצורך קבלת ההיתר ממועד החקלאות נדרש לאישור מטעם הוועדה המקומית בטירה. הנאשם שוחח איתו על הפקדת תכנית מתאר של אזור התעשייה בטירה שהייתה אמורה להתקיים למחרת בוועדה המחוזית לתכנון ובנייה, ואיש העסקים הבטיח לנאשם מתנה. בהמשך ביקש מהנאשם שיכין לו אישור שהוועדה המקומית אינה מתנגדת להקמת העסק. לאחר

שלושה ימים ביקש הנאשם מאיש העסקים כסף בסך של בין 2,000 ל-4,000 ₪ ובתגובה איש העסקים הזמין לביתו. לאחר כ-3 חודשים הנאשם או מי מטעמו הנפיקו לאיש העסקים את האישור המבוקש.

הנאשם הוא מחולל העבירות, בכך שיזם פנייה למעורבים הנוספים בפרשה בבקשה למתן כספים וזאת תוך שהוא מנצל את מעמדו כעובד ציבור בכיר ופעל לקידום אינטרסים כלכליים של המעורבים האחרים, כל זאת תוך בקשת תמורה כספית, ובחלק מהמקרים אף קבלת התמורה. העובדה שמדובר בחמישה אישומים שונים, מול גורמים עסקיים שונים, מעידה שאין המדובר במעידה חד פעמית. הנזק מביצוע עבירות לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים על ידי איש ציבור, הוא בעיקרו פגיעה באמון הציבור במוסדות השלטון המקומי ובפעילותו התקינה של המנהל הציבורי. הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה הן בצע כסף ולהערכת שירות המבחן גם צרכי שליטה מוגברים והיעדר שיקול דעת באשר לחומרת מעשיו.

12. בבחינת מדיניות הענישה הנוהגת יש לתת את הדעת לכך שמדיניות הענישה, כפי ששב וקבע בית המשפט העליון, מבכרת את האינטרס הציבורי בשמירה על טוהר המידות במינהל הציבורי, על פני שיקולים אחרים, והיא של ענישה מחמירה הכוללת רכיב של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח (בעניין זה ראו: בע"פ 3295/15 **מדינת ישראל נ' גבסו** [31.3.16], ע"פ 3927/16 **מדינת ישראל נ' בר-זיו** [23.2.17] וע"פ 267/13 **מדינת ישראל נ' לוי** [23.6.13]).

13. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר במנעד רחב כמפורט להלן:

א. בע"פ 267/13 **מדינת ישראל נ' לוי** (3.6.13), קיבל בית המשפט העליון ערעור המדינה על קולת עונשו של נאשם שהורשע בעבירות של לקיחת שוחד וגניבה בידי עובד ציבור. הנאשם, גזבר ומזכיר מועצה אזורית, היה מורשה חתימה לאישור תשלומים לקבלנים שביצעו עבודה עבור המועצה. הנאשם קיבל שוחד בסך של 20,000 ₪ מקבלן שהיה מקורב לו ובתמורה הורה הנאשם להעביר לקבלן סך של 150,000 ₪ עבור עבודות שלא ביצע. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 9 ל-45 חודשי מאסר** והשית על הנאשם עונש של 12 חודשי מאסר. בית המשפט העליון נתן דעתו לחומרת העבירה ומנגד לשיהוי המשמעויות בהגשת כתב האישום והתסקיר החיובי שהוגש והחמיר את עונשו ל-**20 חודשי מאסר בפועל**.

ב. בע"פ 5806/13 **מדינת ישראל נ' בן גיאת** (17.6.14), קיבל בית המשפט העליון את ערעור המדינה על קולת עונשו של נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בארבעה אישומים של שוחד והפרת אמונים. הנאשם היה מנהל מחלקת גינון בעיריית תל אביב וב-4 מקרים קיבל מקבלני גינון הלוואה, שוברי קניה וכסף מזומן ובתמורה העדיף בחלוקת העבודה, הקל בפיקוח עליהם ונמנע להטיל עליהם קנסות. בית המשפט העליון החמיר את עונשו והעמידו על **20 חודשי מאסר בפועל** (חלף 12 חודשים).

ג. בע"פ 3071/13 **מלכה נ' מדינת ישראל** (19.6.13), דחה בית המשפט העליון ערעור נאשם אשר הורשע על פי הודאתו ב-5 מקרים של לקיחת שוחד והפרת אמונים. הנאשם שימש כמנהל מחלקת רכב וחניונים בעיריית חדרה, דרש שוחד מאנשים שהופנו לטיפולו. בארבעה מתוך חמשת המקרים נותן השוחד היה סוכן משטרה. בסך הכל הנאשם דרש וקיבל סך של כ-17,000 ₪. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 6 ל-18 חודשי מאסר לכל עבירה**, התחשב בנסיבותיו האישיות ובמצבו הרפואי והנפשי והשית עליו עונש של **15 חודשי מאסר** בפועל לצד ענישה נלווית.

ד. בע"פ 4109/15 **מירז נ' מדינת ישראל** (9.7.17), דחה בית המשפט העליון ערעור נאשם

אשר הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת לקיחת שוחד. הנאשם היה חוקר מע"מ שהורשע בכך שהדליף מידע אודות חקירה סמויה בפרשת קופת חולים מאוחדת בתמורה לשוחד ביחד עם אחר. סכום השוחד עמד על כ-30,000 ₪ ממנו קיבל הנאשם סך של 15,000 ₪. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 10 ל-40 חודשי מאסר בפועל**, התחשב במצבו הרפואי, והטיל עליו עונש של **10 חודשי מאסר בפועל**.

ה. ברע"פ 3292/15 **לחיאני נ' מדינת ישראל** (17.11.15), נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע ב-3 עבירות של הפרת אמונים. הנאשם, ראש עיריית בת ים, פעל להשגת מקורות מימון לחובותיו מבעלי עסקים בעיר תוך ניגוד עניינים. הנאשם פנה בשלושה מקרים בבקשה מבעלי עסקים בעיר להלוואות בסכומים גבוהים, מבלי שנקבעו תנאים להחזר ההלוואות וכאשר החזיר רק חלק מהסכומים. במהלך השנים, ניתנו הקלות שונות לאותם בעלי עסקים. בית משפט השלום השית על הנאשם 6 חודשי עבודות שירות. בית המשפט המחוזי קבע **כי מתחם העונש בעבירות נע בין 5 ל-18 חודשי מאסר בפועל** והחמיר בעונשו ל-**8 חודשי מאסר בפועל**.

ו. ברע"פ 3295/15 **מדינת ישראל נ' גפסו** (31.3.16), קיבל בית המשפט העליון את ערעור המדינה על קולת עונשו של נאשם אשר הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת לקיחת שוחד. הנאשם, ראש עיריית נצרת עילית, פנה באמצעות אחרים לאדם שנבחר ברשימה אחרת בבחירות המקומיות בדרישה שרשימתו תכנס לקואליציה ובהמשך שיתפטר מחברותו במועצת העיר וכלל שיעשה כן רעייתו לא תפוט מעבודתה בחברה הכלכלית. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 6 ל-12 חודשי מאסר**, ולאחר ששקל את השיהוי בהגשת כתב האישום והעובדה כי מדובר במקרה ראשון של שוחד על דרך של התניה, הטיל על הנאשם עונש של 6 חודשי עבודות שירות. בית המשפט העליון העמיד את העונש על **6 חודשי מאסר בפועל**, **מאחורי סורג ובריח**.

ז. בת"פ (מח' מר') 6308-06-15 **מדינת ישראל נ' זילכה** (15.12.15), הורשע נאשם על פי הודאתו בשתי עבירות של לקיחת שוחד ובעבירה של מרמה והפרת אמונים. הנאשם עבד במוסד לביטוח לאומי, שימש כראש תחום חקירות וכמזכיר ישיבות בוועדות ערר. בשלושה מקרים, פנו אל הנאשמים חברים בבקשות לקבל מידע ולסייע לקדם את עניינם בביטוח הלאומי, והנאשם עשה כן. בשניים מהמקרים הוא קיבל לידיו סכומי כסף, בסה"כ 9,000 ₪. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 6 ל-20 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם נדון ל-**6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות**.

14. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), אני קובע כי **מתחם העונש ההולם הוא החל מ-10 ועד ל-30 חודשי מאסר בפועל**.

במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים חריגה מהמתחם, לחומרה או לקולה.

גזירת העונש המתאים לנאשם

15. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**. במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם בן 56 נשוי ואב ל-3 בנות. לאורך השנים תפקד באופן נורמטיבי במישורי חייו השונים. משנת 2003 עבד כמהנדס העיר טירה ובתקופה זו השתלב בעבודות התנדבות שונות בקהילה. מאז חשיפת הפרשה הנאשם איבד את מקור פרנסתו, הוא מתקשה להשתלב בעבודה ונתמך כלכלית על ידי בני משפחתו המורחבת. מובן שעונש מאסר ממושך יקשה על הנאשם בהיותו מאסר ראשון עבורו ונוכח גילו, מצבו הבריאותי והריחוק מבני משפחתו. הנאשם נעדר עבר פלילי, ויש להניח שעצם הרשעתו וריצוי עונש מאסר בפועל

יפגעו ביכולתו להשתלב מחדש בעבודה בתחום מקצועו. ככלל, יש לייחס משקל מסוים לפגיעה במעמדו המקצועי של איש ציבור אשר מורשע בעבירות מסוג זה, אך משקל זה נגרע בעבירות "צווארון לבן" שבהן המעמד המקצועי והחברתי, כמו גם הרקע הנורמטיבי, הם שיוצרים את תנאי הרקע המאפשרים את ביצוע העבירות (ע"פ 267/13 **מדינת ישראל נ' לוי** [23.6.13]).

הנאשם הודה ונטל אחריות למעשיו בעבירות, ולמעשה כבר בשלב השימוע הגיעו הצדדים להבנות, כך שהנאשם הודה באשמה בפתח ההליכים בתיק. עם זאת, בפני שירות המבחן צמצם מחומרת מעורבותו בעבירות והשליך את האחריות על גורמים חיצוניים. למרות ששירות המבחן סבר שהנאשם יוכל להפיק תועלת מהשתלבות בטיפול לשם בחינה מעמיקה של מעשיו ורכישת כלים להתמודדות מקדמת במצבי דחק עתידיים, הנאשם הסתייג מאפשרות זו, ולפיכך שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו. עוד נתתי דעתי לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות בשנת 2017 והשיהוי המסוים שבהגשת כתב האישום בתחילת שנת 2020 (אם כי כתב האישום הוגש לאחר הליכי שימוע שבהם הגיעו הצדדים להבנות).

שיקול נוסף נוגע לעונשים אשר הוטלו על המעורבים הנוספים. כפי שטען ב"כ הנאשם, על שלושה מתוך המעורבים הנוספים, הוטלו בבית משפט השלום, בהסכמת המאשימה, עונשים קלים של מאסרים על תנאי וקנסות. יש לתת לשיקול זה משקל, בגדרו של המתחם, אך זאת מבלי שיהיה בכך כדי לגרוע מהמסקנה שהנאשם - עובד הציבור - הוא האחראי העיקרי לפרשה, בהיותו היוזם ומחולל העבירות.

כמו כן, כפי שטען ב"כ הנאשם, בעבר התלונן הנאשם נגד ראש עיריית טירה דאז בגין מעשים של שוחד והפרת אמונים, ובכך סייע להיאבק בשחיתות. ואולם, לא היה בכך כדי למנוע מעצמו מלבצע עבירות דומות.

16. עוד יש לתת את הדעת לשיקול **הרתעת היחיד** בגדרו של המתחם, וזאת בשים לב להערכת שירות המבחן את גורמי הסיכון במצבו של הנאשם ובכללם קשייו בנטילת אחריות מלאה על מעשיו ובהתבוננות בדפוסיו ובהתנהלותו שהובילו אותו לביצוע העבירות. כמו כן יש לתת את הדעת לשיקול הרתעת הרבים בגדרו של המתחם, וזאת בשים לב לפסיקת בית המשפט העליון לאורך השנים המורה על מתן משקל לשיקולי הרתעת הרבים בקביעת עונשם של מבצעי עבירות שחיתות.

17. באיזון בין השיקולים השונים, ולאחר שנתתי דעתי אף לעתירת המאשימה במסגרת ההסדר לעונש ראוי של 12 חודשים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש ברף התחתון של מתחם העונש, לצד עונש מאסר מותנה וקנס בסכום שעליו הסכימו הצדדים בהסדר הטיעון. לאור מכלול השיקולים המפורטים לעיל, שוכנעתי כי לא ניתן לאמץ את המלצת שירות המבחן להסתפק בעונש של עבודות שירות.

סוף דבר

18. **אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:**

- א. **10 חודשי מאסר בפועל**, בניכוי ימי מעצרו מיום 30.4.18 ועד ליום 8.5.18.
- ב. 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר עבירה מהעבירות שבהן הורשע.
- ג. קנס כספי בסך של 20,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.6.21. אם לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית הסוהר הדרים ביום 30.5.21 עד השעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות או דרכון וגזר הדין. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפון: 08-9787336, 08-9787377.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ח אדר תשפ"א, 02 מרץ 2021, בנוכחות הצדדים.